

PEDESET GODINA HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE U LONDONU (1969. – 2019.)

Ljubomir Šimunović, Robert Skenderović, *Pedeset godina Hrvatske katoličke misije u Londonu (1969. – 2019.)*, London: Hrvatska katolička misija London, 2022., 135 str.

U povodu pedeset godina Hrvatske katoličke misije u Londonu (1969. – 2019.) izdana je istoimena knjiga autora fra Ljubomira Šimunovića OFM i povjesničara dr. sc. Roberta Skenderovića. Na 135 stranica autori obrađuju zapravo više od pedeset godina misije istaknutih u samom. Nakon kratkog uvoda donosi se sažet pregledni izbor iz povijesti odnosa između Hrvata i Ujedinjene Kraljevine. Naročito se spominju Dubrovčani, hrvatski pomorci i Ruđer Bošković. Ovo poglavlje kratko se dotiče odnosa dvaju naroda u prvoj polovici dvadesetog stoljeća. Treće poglavlje nastavlja se na svega dvije stranice kratkim pregledom života Hrvata u Ujedinjenoj Kraljevini od Drugoga svjetskog rata do 1968. godine, odnosno do osnivanja misije. Sljedeća dva poglavlja detaljnije donose okolnosti osnivanja misije, zatim i povjerenstva zaklade misije, kao i podatke o obnovi misijske kuće nakon same kupnje.

Nakon toga knjiga je podijeljena na nekoliko kronološki organiziranih poglavlja koja obrađuju djelovanje svećenika koji su vodili misiju: vlč. Vinko Kanižaj (1975. - 1983.), vlč. Drago Berišić (1983. - 2007.) i fra Ljubomir Šimunović, koji misiju vodi od 2007. godine do danas. Što su svećenici duže vodili misiju i različite aktivnosti, to su i poglavlja koja su im namijenjena duža. Povijesne fotografije dokumentarnog karaktera iz arhiva misije redovito prate tekstove u knjizi. Iako fotografije nisu potpisane, one su prikladno umetnute u dijelove teksta na koje se izravno odnose tako da najčešće nije teško odgonetnuti što je na njima prikazano. Pored predstavljanja različitih zanimljivih aktivnosti ili važnih dužnosti koje su misionari obavljali, naglasak je u knjizi stavljen na pastoralni rad i duhovne plodove kao mjerljive rezultate istoga. Tako autori prenose da se Kanižajevim aktivnostima „broj pričesti i dolazaka na svetu misu stalno povećavao”.¹ Transparentno i objektivno su doneseni i podaci o različitim poteškoćama u djelovanju misije.

Iz teksta je moguće razaznati kako je od strane Katoličke Crkve u Engleskoj Hrvatska katolička misija bila jako dobro prihvaćena, čini se, od samih početaka. Na proslavi desete obljetnice osnutka misije sudjelovao je i nadbiskup južnog Londona, tj. Southwarka,

¹ Str. 24

mons. Michael Bowen, koji je na toj istaknutoj službi ostao sve do svojeg umirovljenja 2003. godine.² Prilikom proslave dvadesete godišnjice misije, za vremena voditelja vlč. Berišića, „počasni gost na proslavi” bio je kardinal i nadbiskup Westminstera George Basil Hume, dugogodišnji predsjednik Biskupske konferencije Engleske i Walesa. Ovaj istaknuti kardinal ostavio je golem trag u Katoličkoj Crkvi u Engleskoj.³

Naglasak u prikazu Berišićeva razdoblja stavljen je na značajno djelovanje misije tijekom Domovinskoga rata i ukupno gledajući velike iznose dokumentirane humanitarne pomoći koju su Hrvati iz Ujedinjene Kraljevine i Britanci preko misije slali za pomoć Hrvatima u Hrvatskoj, potom i u Bosni i Hercegovini. U razdoblju nakon Domovinskog rata istaknuti su pastoralni i kulturni projekti koje je misija provodila, naročito izdavanje časopisa *Prisutnosti*. Kratko su predstavljene i aktivnosti drugih organizacija Hrvata u Ujedinjenoj Kraljevini s kojima je misija imala poveznicu.

Brojčano gledajući, druga polovica knjige započinje s početkom razdoblja sadašnjeg voditelja, fra Ljubomira Šimunovića, od 2007. godine. Gdje su *Prisutnosti* stale početkom dvijetisućitih godina, nastavio je dvojezični godišnjak *Most/The Bridge*, koji je sadašnji misionar počeo izdavati po svojem dolasku. To je časopis koji se svojim formatom i raznolikošću prilagodio novim hrvatskim useljenicima u Engleskoj te se pokazao kao uspješno sredstvo nove evangelizacije. Osim toga, cjelokupno djelovanje misije u novo vrijeme pokazalo se usmjerenim k približavanju ljudi Crkvi i Kristu inovativno se koristeći sredstvima nove evangelizacije, naročito društvenim mrežama. Velika kvaliteta ove monografije leži dijelom upravo u osvrtu na uspješno razrađenu strategiju komunikacije kreirane u svrhu evangelizacije i odgovora na životne izazove s kojima su se pridošli Hrvati svakodnevno susretali u Engleskoj.

U ovom dijelu knjige prikazan je inkluzivni stav Biskupske konferencije Engleske i Walesa i njihovog prihvaćanja etničkih zajednica, time i Hrvatske katoličke misije. Takvim prikazom nadopunjuju se ranija poglavlja koja također pokazuju kako su institucije

² Str. 27. Bowen je kasnije služio i kao predsjednik vijeća za kršćanski život i bogostovlje Biskupske konferencije Engleske i Walesa, te vijeća iste konferencije za brak i obitelj, a služio je i kao predsjednik same Biskupske konferencije Engleske i Walesa; vidi: <https://www.cbcew.org.uk/home/the-bishops/bishops-obituaries/most-rev-michael-bowen/>

³ Str. 33. Hume je bio predsjednik Biskupske konferencije Engleske i Walesa dvadeset godina, od 1979. do 1999. „Hume, George Basil: New Catholi Encyclopedia. *Encyclopedia.com* (6. listopada 2022.), <https://www.encyclopedia.com/religion/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/hume-george-basil>

Katoličke Crkve i vjernika laika u Engleskoj dobro prihvatile Hrvatsku katoličku misiju. Potom slijedi osvrt na proslavu četrdesete obljetnice misije, pedesete obljetnice smrti kardinala Stepinca te pohod pape Benedikta XVI. Ujedinjenoj Kraljevini. Kao i kod ranijih razdoblja poglavlje se osvrće na odlazak pojedinih istaknutih članova zajednice. Blaženi Stepinac i pohodi papa teme su koje se na više mjesta obrađuju u knjizi.

Trinaesto poglavlje posvećeno je kulturno-povijesnim projektima koje je misija organizirala te su glavni organizatori ovih projekata također posebno predstavljeni. Četrnaesto poglavlje opisuje misionarsko djelovanje fra Ljubomira Šimunovića u Irskoj, koje je dovelo do osnivanja Hrvatske katoličke misije u Dublinu. U istom poglavlju detaljno se obrazlaže i komunikacijska strategija koju je misija razvila kako bi svoje poslanje približila najpotrebitijima. Poglavlje pokazuje komunikativnu i tehnološku naprednost misije koja je uvijek usmjerena prema Bogu i živim ljudima u potrebi. U tom svjetlu dosta je istaknuti da cilj komunikacijske strategije misije na društvenim mrežama nije imati što više pratitelja, što veću vidljivost ili što veće brojke bilo koje vrste, nego je cilj uputiti kvalitetnu poruku i podršku onim ljudima koji su u potrebi i koji traže Boga živoga. U ovom poglavlju također su prikazani projekti kojima se na jedan otvoren i znanstven način obilježavalo sjećanje na Alojzija Stepinca. To je posebno važno kako bi se ispravila nepravda učinjena Stepinčevu imenu i na međunarodnoj razini.

U posljednji dio knjige vodi poglavlje o proslavi pedesete godišnjice misije, koja je poslužila kao povod i za ovu monografiju, a prati ga kratki opis misije i vizije same HKM London, tj. onoga što Misija jest i što želi biti, kako se očekuje razvoj njenog poslanja u budućnosti. Knjiga završava pogovorom koji potpisuje vlč. dr. sc. Tomislav Markić, nacionalni ravnatelj Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu. Pogovor je na samom kraju popraćen vrlo korisnim popisom voditelja misije, povjerenika i tajnika misijske zaklade, časnih sestara koje su djelovale u misiji, izborom iz literature i vrlo praktičnim kazalom imena.

Ova knjiga plod je rada dvojice iskusnih autora. Naime, fra Ljubomir Šimunović OFM, tijekom godina uređivao je više različitih časopisa i listova, među kojima se posljednjih petnaest godina posebno ističe spomenuti dvojezični godišnjak *Most/The Bridge*. Povjesničar Robert Skenderović bavi se znanstvenim istraživanjima crkvene povijesti i kulturne povijesti Hrvata te je za svoju knjigu *Povijesti podunavskih Hrvata (Bunjevaca i Šokaca) od doseljavanja do propasti Austro-Ugarske Monarhije* dobio nagradu Hrvatskog nacionalnog odbora za povijesne znanosti i Društva za hrvatsku povjesnicu „Mirjana Gross” za najbolju knjigu iz povijesti tiskanu u 2017. godini.

Osim sadržajem knjiga se ističe i svojim oblikovanjem. Knjiga je skladnog formata, debelih korica i upečatljive vatikanske žute boje. Svečanim zlatotiskom na naslovnici je izveden misijski logo, a na žutoj pozadini u svjetlijoj nijansi ističe se obris članova misije sa zajedničke fotografije, također vidljive u skali sivih boja preko prve dvije unutarnje stranice i u punom koloru na zadnje dvije stranice. Sam logo misije i naslovnica simboliziraju misiju kao živu zajednicu okupljenu oko križa, odnosno Isusa Krista. To likovno rješenje potpisuje arhitekt Viktor Vrečko, dok je prijelom monografije, obilježen dinamičnom izmjenom teksta i fotografija, djelo Silvija Druževića.

Ova knjiga je pristupačno i zanimljivo štivo koje faktografiju iz misijske prošlosti ne iznosi na suhoparan i zamoran način. S obzirom na razdoblje koje pokriva i količinu važnih duhovnih, političkih i kulturnih događaja, ova monografija mogla je biti puno duža, no u tom slučaju gotovo pa sigurno ne bi bila zanimljiva široj publici na način na koji može biti u postojećem formatu. Umjesto toga, stavljajući naglasak na najvažnije događaje, monografija kroz kraće crtice ilustrira kako je misija izgledala u različitim razdobljima, otkrivajući tako okolnosti u kojima je djelovala, poteškoće s kojima se susretala, ciljeve koje je postavljala i načine na koje ih je pokušavala postizati. Važni doprinosi ove monografije su i u prikazu dobre prihvaćenosti misije od strane Katoličke Crkve u Ujedinjenoj Kraljevini, pomoći koje su Britanci i Hrvati preko misije slali Hrvatima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini 1990-ih godina i u prikazu misijske strategije komunikacije na društvenim mrežama u svrhu nove evangelizacije.

Nadalje, osim voditelja misije na vrlo pronicljiv način obrade ni su i laici i suradnici misije te je ova knjiga na posredan način i važan dio duhovne, kulturne ili političke biografije istaknutih pojedinaca koji su se ugradili u određeni dio njezine povijesti. To je također pokazatelj da je misija uvijek bila okrenuta živim ljudima. Zaista, knjiga svjedoči kako misionari nisu bili samo stacionirani u Londonu, već su u sklopu svojeg poslanja pohađali i druga, udaljena mjesta u Velikoj Britaniji, gdje su pružali potporu Hrvatima koji su tamo živjeli.

Naposljetku, knjiga je visoko vrijedna eksplorativna studija nastala prema pravilima i metodologijama povijesne znanosti, na temelju izvornog arhivskog istraživanja bogatog arhiva Hrvatske katoličke misije u Londonu. Ona je i izuzetno važan korak u proučavanju međusobnih odnosa Velike Britanije i Hrvatske nakon Drugoga svjetskog rata.

Anđelko Mihanović